

Bestuurlijke Hoofdlijnen.

Begroting 2022

Gemeente
Rotterdam

Inleiding.

Rotterdamse Schouder

In de laatste begroting van onze bestuursperiode kijken we vooruit naar continuïteit in ons beleid en kort terug op een turbulent tweede deel van onze bestuursperiode. De wereldwijde coronapandemie heeft ook in onze stad een enorme impact. Ruim anderhalf jaar hebben we in Rotterdam keihard gewerkt om deze impact zo draagbaar mogelijk te maken voor iedereen en tegelijkertijd koers te houden in het realiseren van onze ambities. Ondanks de enorme inspanning om zoveel mogelijk mensen te vaccineren is corona nog steeds niet helemaal weg. Gelukkig zijn de meeste maatregelen die ons beperken inmiddels afgeschaft.

De afgelopen anderhalf jaar zijn de stad niet in de koude kleren gaan zitten. Tegelijkertijd haalde het vaak ook het beste naar boven in onze stad. Denk bijvoorbeeld aan de **helden** in de zorg en het onderwijs. Of aan de **veerkracht** van de ondernemers. En alle inwoners die samen de schouder eronder zetten, zodat Rotterdam niet alleen als stad, maar ook als samenleving blijft functioneren. Kapper Iwan, bijvoorbeeld, die zijn kapperszaak omvormde tot een verdeelpunt van voedselpakketten. Medewerkers van Keju Kitchen kookten afhaalmaaltijden voor kwetsbare bewoners in de Agniesebuurt. Met zijn 'schoonmaakbendes' haalt Mesut de bezem door Crooswijk. Ook dat zijn de **lokale helden van Rotterdam!**

Gelukkig stond de stad er vlak voor het uitbreken van de pandemie goed voor. In die wetenschap hebben we als stadsbestuur heel bewust **koers gehouden**. Koers houden was en is onze weg om de gevolgen van de pandemie op onder andere sociaaleconomisch terrein het hoofd te bieden. Onder de noemer 'Rotterdam. Sterker Door' hebben we het afgelopen jaar investeringen naar voren gehaald zoals bij de versnelling van de omvangrijke gebiedsontwikkeling van zeven groene Stadsprojecten en door nieuwe projecten te starten en versnellen vanuit

het Rotterdams Klimaat Akkoord. Die lijn zetten we ook in onze laatste begroting consistent door. De pandemie heeft ons nog een keer met de neus op de feiten gedrukt en bevestigd in de keuzes die we aan het begin van onze periode hebben gemaakt vanuit de drie **doorbraakdossiers: Fijn wonen in een wereldstad, Energietransitie & Nieuwe Economie en Arbeidsmarkt & Gelijke Kansen**. We koppelen investeringen aan uitdagingen voor de lange termijn en houden daarbij steeds oog voor de noden van nu. Deze lijn hebben we doorgetrokken in de Herstel- en vernieuwingsagenda Rotterdamse economie (juni 2021), waar we vooral inzetten op vernieuwing van de economie.

Bron: [Economische Verkenning Rotterdam](#)

Bron: [Monitor Herstel- en vernieuwingsagenda Rotterdamse economie](#)

Lees ook: [De ongeduldige samenleving De maatschappelijke impact van COVID-19 in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam & Nederland](#)

'Verder na corona' is de opgave voor de stad en haar bewoners, en natuurlijk ook voor het gemeentebestuur. Deze begroting legt een stevig fundament voor 'verder' met onder meer **investeringen** die de werkgelegenheid stimuleren en bovenal investeringen in het meest waardevolle van onze stad: de Rotterdammers. Samen gaan we **Sterker Dóór**. Dat fundament leggen we in het besef dat we in maart 2022 naar de stembus gaan en dat de formatie van een nieuw kabinet momenteel stroef verloopt.

Begroting 2022.

De sociaaleconomische en maatschappelijke gevolgen van de coronapandemie raken de opgaven en ambities van het gemeentebestuur. In deze begroting doen we heel beperkt 'nieuwe' beleidsvoorstellen en geven daarbij aan welke bedragen wij hiervoor in de periode 2022 tot en met 2025 willen uittrekken.

Hoewel de coronacrisis langzaam achter ons lijkt te raken blijven er onzekerheden.

De **2e Herziening en Begroting 2022** zijn opgesteld in lijn met het basisscenario van het CPB. De impact van een nieuwe uitbraak (het pessimistische scenario van het CPB) is als kwantitatief risico in het benodigde weerstandsvermogen opgenomen. Deze lijn hanteerden we bij de Voorjaarsnota, en die zetten we nu door. Met deze begroting presenteren we ook de 2e Herziening van het huidige jaar. We delen hoe ver we zijn met het behalen van onze doelstellingen en hoe we er financieel voor staan.

Meer weten over de (verwachte) realisatie het lopende jaar, klik [hier](#) voor de 2e herziening.

Meer weten? Klik [hier](#) voor het financieel huishoudboekje

Drie doorbraken als kompas.

'Corona' duurt langer dan gedacht. Het beperkte directe contact, de onzekerheid en de klappen voor de economie maakten realisatie van onze collegedoelen en -ambities moeilijker. Voor een aantal van onze targets was de pandemie een streep door de rekening. Niet alles is nog haalbaar in de huidige bestuursperiode, zoals de vermindering van eenzaamheid onder ouderen en meer mogelijkheden voor inspraak en participatie. Dat kwam minder uit de verf dan was beoogd, doordat van echte ontmoetingen niet of slechts beperkt sprake kon zijn. Diverse evenementen in de stad – normaliter een kracht van Rotterdam als festivalstad - konden niet doorgaan. De aantrekkingskracht van horeca- en detailhandel liep forse deuken op. Om ervoor te zorgen dat de doorbraken voor kansengelijkheid, nieuwe en duurzame economie, en **gezonde groei** van de stad niet verder onder druk komen te staan, zien we ons genoodzaakt anders te prioriteren en om investeringen naar voren te halen. We willen een positief toekomstperspectief bieden, met **Rotterdamse oplossingen** die de nieuwe economie voor alle Rotterdammers laten werken en ervoor zorgen dat Rotterdam de wereldstad blijft waar het goed wonen, werken en recreëren is.

'Rotterdam. Sterker Door.'

In de gemeentelijke dienstverlening richtte onze organisatie zich op **wat écht nodig was**, onder de noemer 'Rotterdam. Sterker door.' Waar het Rijk maatregelen nam om bedrijven te ondersteunen, zorgde de gemeente Rotterdam voor de uitvoering van al die regelingen én waar nodig voor aanvullend **maatwerk**. De GGD leverde een enorme extra inzet met onder meer de inrichting van test- en vaccinatiestraten. Handhavers zagen toe op de naleving van coronamaatregelen. Een sterk toegenomen aantal medewerkers zette zich in voor de verwerking van de aanvragen voor bijstandsuitkeringen, voor de Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers (Tozo) en Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Rotterdammers die TONK aanvragen, krijgen direct ook een aanbod voor hulp bij financiële problemen en schulden. **Samen met partners** in de stad tuigde de gemeentelijke organisatie een coronahulpdienst en huisbezoeken voor bewoners op. Met **jongeren** en organisaties is een plan gemaakt om Rotterdamse jongeren goed door de coronacrisis te laten komen. Hieruit kwam een jongerenchallenge voort maar ook ideeën voor veilige ontmoetingen en betere ondersteuning op het gebied van werk, schulden, onderwijs en wonen.

Winkeliers en horecaondernemers kregen hulp om hun zaak coronaproof te maken. Er kwamen subsidieregelingen voor innovatie en digitalisering van het midden- en kleinbedrijf (mkb) om online 'open' te blijven en innovatieve projecten te stimuleren. Het **Rotterdams Scholingsfonds** ging open voor Rotterdammers die zich willen laten omscholen, waarmee de crisis is aangegrepen voor de aanpak van langer lopende problematiek op de arbeidsmarkt en de mismatch tussen vraag en aanbod.

Steun voor culturele instellingen en sportinstellingen, en voor iconen als Blijdorp en Ahoy, moet ervoor zorgen dat Rotterdam zijn **levendigheid** en bravoure hervindt. Nu in de nazomer van 2021 de beperkende maatregelen voor de meeste sectoren zijn afgebouwd, zetten ook Rijk, provincies en gemeenten hun steunmaatregelen stop of bouwen deze af. We **blijven in gesprek met de stad** en de meest getroffen sectoren, en springen waar nodig opnieuw bij.

We **versnelden** de aanpak van taaie opgaven, zoals bij de aanpak van dakloosheid. In enkele maanden tijd zijn honderd daklozen aan een woning geholpen en daarnaast wordt ingezet op meer privacy en rust in de opvang door de klassieke slaapzalen te vervangen door bedombouwen, waarmee voor de daklozen een eigen slaapplek wordt gerealiseerd.

Met al deze en andere maatregelen hebben we met 'Rotterdam. Sterker Door.' een aanpak van **hoop en perspectief** neergezet. We laten zien én we waarderen wat Rotterdammers voor elkaar boksen.

Wijk aan Zet

Nu de gemeenteraad het nieuwe bestuursmodel, *Wijk aan Zet*, heeft vastgesteld, krijgt Rotterdam in maart 2022 39 **wijkraden**. In plaats van - partijpolitieke - verkiezingen komt er voor deze wijkraden een systeem van verkiezingen op persoonlijke titel.

Wijk aan Zet geeft de wijk meer **zeggenschap** over wat er moet gebeuren en waar het college geld aan uitgeeft. Wijkbewoners weten immers het beste wat er in hun eigen wijk speelt en wat de wijk nodig heeft. Het nieuwe digitale platform 'Mijn Rotterdam' steunt vanaf maart 2022 het meedenken en meebeslissen over de wijk. In het najaar van 2021 oefenen vier wijken met 'Mijn Rotterdam'.

Dienstverlening aan Rotterdammers

De Toeslagenaffaire heeft het vertrouwen geschaad tussen burgers en overheid. De affaire heeft ook in Rotterdam grote gevolgen. Tenminste 3.400 Rotterdammers zijn erkend gedupeerd door fouten van de Belastingdienst. Veel mensen kampen daardoor met grote schulden en de gevolgen daarvan. De gemeente biedt deze gezinnen hulp aan, onder meer door kwijtschelding van schulden en maatwerkbegeleiding, onder meer via het Hulpteam Toeslagen 010 (i.s.m. de Ombudsman).

Ook was de Toeslagenaffaire reden voor de gemeente om kritisch te kijken naar de eigen dienstverlening aan Rotterdammers. Met het uitgangspunt 'one size fits all' is er weinig ruimte voor individuele afwegingen en maatwerk die recht doen aan de diversiteit van - vaak kwetsbare - mensen met soms complexe problemen. En juist die diversiteit vraagt om een overheidshandelen waarbij menselijkheid, respect, compassie en wederkerigheid centraal staan. Kortom: **werken vanuit de menselijke maat**. Dat geldt voor allerlei zaken, of het nu gaat om een vergunningsaanvraag, de aanvraag van een uitkering of subsidie, of een vraag om hulp bij de zorg en ondersteuning van een ouder of kind. In de raadsbrief 'Toezegging Maatregelen menselijke maat' van 21 juli komen we als college tegemoet aan de vraag om een samenhangend pakket aan maatregelen.

Het programma Dienstverlening legt de basis voor een klantgerichte organisatie, waarin de behoefte van burgers en ondernemers centraal staat. Met de jaarlijks ongeveer **380.000 klantsignalen** die we ontvangen, verbeteren we de dienstverlening.

Fijn wonen in een wereldstad.

Fijn wonen begint bij een fijn huis. De druk op de woningmarkt is het afgelopen jaar verder toegenomen. Met de **bouw van ruim 12.000 woningen**, waarvan 50 procent in het sociale segment en middensegment, maken we wel meters maar er is meer nodig. Door middel van de **starterslening** versterken we de positie van de starter op de Rotterdamse woningmarkt. Daarnaast willen we zeker weten dat degene die een huis koopt er echt zelf gaat wonen. De oplossing: een verhuurverbod, een doorverkoopverbod en een speculatieverbod. We maken hiervan een punt bij het Rijk, met als doel een nieuwe wet per januari 2022 die gemeenten ruimte geeft deze verboden in te voeren.

Rotterdam zet in op **woningverbetering**. Hiervoor komt 40 miljoen beschikbaar uit het Volkshuisvestingsfonds en 17 miljoen uit de eigen middelen. De eenmalige bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds zetten we de komende jaren vooral in voor de verbetering en verduurzaming van kwetsbare woningen in particulier eigendom op Zuid. Hiermee verbetert de woonkwaliteit en leefomgeving in kwetsbare gebieden.

Met de ontwerp-omgevingsvisie is er een nieuwe **ruimtelijke visie voor de stad**. Deze visie is in samenspraak met bewoners en organisaties ontwikkeld en is een verplicht onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. We kiezen voor groei die bijdraagt aan het welzijn van de inwoners, aan een duurzame samenleving en aan economische vooruitgang. Concreet betekent dit het aanleggen van **nieuwe parken** en het vergroenen van onze boulevards, zoals de Blaak en Westblaak.

We willen uiterlijk in 2025 voldoen aan de (strengere) normen van de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO). Door onder meer gerichte verkeersmaatregelen, investeren in schoner vervoer en het uitbreiden van walstream voor zeeschepen. De afgelopen jaren is de **lucht kwaliteit** in de 15 meest vervuilde straten **verbeterd**, en voldoen ook deze straten aan de Europese gezondheidsnorm. Dat betekent dat mensen langer en gezonder leven.

Rotterdam is als wereldstad trots op alle internationale festivals en sportevenementen die Rotterdam rijk is, met in 2021 als hoogtepunt het Eurovision Song Festival. Rotterdam wil samen met de gemeente Den Haag de Grand Départ van de Tour de France in 2024 of 2025 organiseren en heeft hiervoor een bidbook aangeboden. De start van de Tour de France in Rotterdam kan het imago van bruisende wereldstad en topsportstad versterken en bezoekers aantrekken.

Dit najaar bieden wij de raad de verkenning aan naar de haalbaarheid van de ambitieuze renovatie van **Museum Boijmans van Beuningen** en kwaliteitsslag Museumpark. Op basis daarvan besluit de raad over het vervolg. En wordt duidelijk wat de financiële consequenties van die keuze zijn.

Hoe we samenleven met elkaar, maakt de stad. Met het **intensiveringsplan Rotterdam Tegen Racisme** maakt Rotterdam werk van Black Lives Matter. Daarbij investeren we in een **verbindend programma over het koloniale en slavernijverleden van Rotterdam**. Met de middelen wordt het belangrijkste deel van de inzet op racismebestrijding sinds Black Lives Matter gecontinueerd. Deze aanpak volgde uit initiatievoorstellen en gesprekken met belangenorganisaties en vertegenwoordigers van kleur. Doel is om discriminatie en racisme bespreekbaar en aantoonbaar te maken en zichtbaar aan te pakken via een educatief, cultureel en verbindend publieksprogramma.

In de focuswijken Bloemhof, Hillesluis, Carnisse, Delfshaven en het Oude Westen worden **stadsmariniers** ingezet om focus aan te brengen in het prioriteren van benodigde capaciteit op gebied van schoon, heel en veilig. Extra investering vindt ook plaats door het nieuwe Programma EU-migranten, het project Goed Huren en Verhuren en jeugdwerk. Politie en OM zetten zwaar in op opsporing van vuurwapengeweld en combineren onder andere informatie van getuigen en uit systemen met camerabeelden. De inzet van cameratoezicht is dus belangrijk. De gemeentelijke inzet is verder gericht op **denormaliseren van wapenbezit** via campagnes, community building en de bevoegdheden van de burgemeester om panden te sluiten. De aanpak messengeweld is uitgebreid met de start van de campagne 'Geweldig Rotterdam', die samen met professionals en jongeren is ontwikkeld. De cijfers van de High Impact Crime (HIC) dalen. Het gaat hierbij om delicten als woninginbraak en overvallen. Bij ketenpartners en gemeenten bestaan zorgen om de verschuiving naar andere delicten, zoals cybercriminaliteit en excessief geweld.

Bij **Veilig Thuis** zijn de resultaten verbeterd. De wachtlijsten lopen wel weer op door een stijging van bijna 40% in het aantal advies- en ondersteuningsvragen (ten opzichte van 2020). Veilig Thuis werft nieuw personeel en zet externe begeleiding in.

Voorjaar 2021 is het fysieke centrum voor Huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) **Filomena** geopend. In twee wijken is een wijkgerichte aanpak preventie en vroegsignalering van huiselijk geweld gestart en een aanpak tegen stalking.

Rotterdam. Sterker door.

Investeren in betaalbaar wonen

Betaalbaar wonen realiseren we onder meer met cofinanciering van het Rijk. Zo dienen we aanvragen in voor budget uit de Woningbouwimpuls voor de Merwe-Vierhavens, werken we samen met het Havenbedrijf Rotterdam aan een innovatief woon- en werkmilieu en bouwen we Brainpark I om van kantorenpark tot een gemengd woon-werkmilieu. Met de **Woningbouwimpuls** versnellen we de bouw van betaalbare woningen, met als doel een groter woningaanbod voor starters en mensen met een laag inkomen of middeninkomen.

Investeren in de aantrekkelijkheid van de stad

Met de versnelling van de omvangrijke gebiedsontwikkeling van de **zeven groene Stadsprojecten** halen we investeringen naar voren om de stad en de lokale en regionale economie aan te jagen. Er is, net als in de begroting van vorig jaar, 39 miljoen vrijgemaakt voor de Stadsprojecten, zodat we door kunnen met de planvorming van de projecten en participatie. We richten ons allereerst op concrete acties: in de Rijnhaven zijn de eerste drijvende parkdelen ingevaren aan de Wilhelminakade. Bij Maashavenpark start eind 2021 de demping. Ook in deze fase schakelen we **Rotterdamse bedrijven** in. Daarmee willen we **werkgelegenheid** voor de stad **creëren en behouden**.

We verwachten voor het einde van dit jaar, na toetsing van de nog openstaande resterende voorwaarden, een definitief investeringsbesluit over **Feyenoord City** voor te leggen aan de gemeenteraad.

De verwachting is dat het wegvallen van steunmaatregelen vanuit het Rijk (per 1 oktober) gevolgen heeft voor ondernemers in de culturele, horeca en evenementensector. Daarom zijn nu extra maatregelen nodig vanuit de **herstel- en vernieuwingsagenda** om te werken aan het verdienvermogen, werk, transities en veerkracht.

Voor de cultuursector zorgen we, op advies van de Denktank Cultuur, voor een aanpak om het verdienvermogen te vergroten. We bieden extra cultuurprogrammering op pleinen en de binnenstad. Via een nieuwe marketingcampagne gaan we bovendien toeristische bezoekers aantrekken. De zakelijke evenementensector steunen we in de omvorming naar vernieuwde business met meer hybride en digitaal aanbod.

Investeren in schoon vervoer

Duurzame **bereikbaarheid**, van de stad en van voorzieningen in de stad, draagt bij aan fijn wonen en is een belangrijke voorwaarde voor de beoogde economische groei en vernieuwing. De Roseknoop wordt de verbindende schakel tussen de gebiedsontwikkeling van Feyenoord City en Parkstad, de Tweebosbuurt en de Afrikaanderwijk-Oost. De renovatie van de Roseknoop zorgt voor een betere doorstroming van het verkeer.

Om te investeren in de toekomst maken we geld vrij voor de **verbetering van het openbaar vervoer** tussen **Zuid en Noord** via de Maastunnel: Zuidplein-Rotterdam Centraal, en de Van Briene Noordbrug: Zuidplein-Stadionpark-Kralingse Zoom. Meer en beter ingerichte P+R-locaties aan de randen van de stad, en aantrekkelijke en veilige fietsroutes bevorderen de mobiliteit en doorstroming van het autoverkeer in de stad.

Energietransitie en Nieuwe Economie.

Een nieuwe economie versterkt de stad door de energietransitie te verbinden aan werkgelegenheid in sectoren die duurzaam zijn en de toekomst hebben. Zo creëert een nieuwe circulaire economie **nieuwe banen**. Ook de omslag van fossiele energie naar duurzame energie vraagt om veel nieuwe technici. Het **Rotterdams Klimaatakkoord**, een sterk netwerk van Rotterdamse partners, leidt tot de start van nieuwe en versnelling van bestaande projecten. Zo is het **Fieldlab Industrial Electrification** geopend: een proeftuin voor innovaties voor het elektrificeren van industriële processen. Er is er een plan uitgewerkt voor de bouw van de grootste groene waterstoffabriek van Europa en er zijn ruim **60.000 zonnepanelen** op Rotterdamse daken gelegd.

Verder is met de klimaatdeal '**Rotterdam tegen voedselverspilling**' **62.000 kilo voedselafval bespaard**, dat staat gelijk aan 250 ton CO₂-reductie. De totale Rotterdamse CO₂-uitstoot is in 2020 met 10% afgenomen ten opzichte van 2019. In 2020 zit de Rotterdamse CO₂-uitstoot daarmee ruim onder de dalende trend naar een halvering van de CO₂-uitstoot in 2030. Inspanning blijft nodig om deze daling in de komende jaren vast te houden.

De 130 miljoen euro uit het **Energietransitiefonds Rotterdam** zet dit college revolventerend in om grote investeringen in de energietransitie en circulaire economie in Rotterdam mogelijk te maken of te versnellen, en om laagdrempelige leningen te verstrekken aan woningeigenaren, VvE's en kleine ondernemers.

Met het uitvoeringsprogramma Energietransitie zorgen we met 59 projecten en programma's voor versnelling van de energietransitie en de vermindering van de CO₂

uitstoot, de transitie naar een circulaire economie en de verbetering van de luchtkwaliteit. Het programma **Smart Energy Systems** (SES2021) moet zorgen voor schonere, slimmere en zuiniger energie. Met SES2021 ondersteunt gemeente Rotterdam bedrijven met een haalbaarheidsonderzoek of een experimentele ontwikkeling. Het gaat om implementatie van innovaties in het energiesysteem die op korte termijn resultaten opleveren.

Rotterdam. Sterker door.

Kiezen voor kansrijke, toekomstbestendige ontwikkelingen

Maakbedrijven zorgen voor relatief veel werkgelegenheid, dragen bij aan de autonomie van ons land en zorgen mede voor herstel en vernieuwing van de economie. In het maakgebied M4H (Merwe-Vierhaven) en Spaanse Polder maken we ruimte voor marktinitiatieven (afhankelijk van de omvang ca. 4 per jaar). Dit betekent dat we vraag en aanbod van **circulaire, duurzame innovatieve ideeën** bij elkaar brengen, samen de businesscases maken en waar nodig financieel bijdragen.

Rotterdam gaat **van het aardgas af**. In de stad zijn al veel woningen – zowel in huur als koop - aangesloten op de Rotterdamse stadsverwarming of all-electric gemaakt. De vijf gebieden waar Rotterdam hiermee een start maakt zijn Rozenburg,

Pendrecht, een deel van Groot IJsselmonde (Reyerdijk/Reyeroord), Bospolder-Tussendijken en Prinsenland – Het Lage Land. Doelstelling van het coalitieakkoord is **10.000 woningen aardgasvrij maken** of daarop voorbereiden.

Voor herstel van de Rotterdamse economie is **investeren in vernieuwing en ondernemerschap** belangrijk. Om die reden is er een bijstorting in het IQcapitalfonds (het hoofdfonds van InnovationQuarter) door gemeente, rijk, provincie en regio.

Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren vormen we winkelgebieden om naar **Vitale Kerngebieden** waarbij we steeds kijken hoe de aantrekkingskracht zo veel mogelijk wordt vergroot. Vanuit het Coördinatiepunt Vitale Kerngebieden zorgt de gemeente als facilitator voor eenduidige uitgangspunten (op stedelijk niveau) en ondersteunt de gebiedsgerichte uitwerking en uitvoering. Onderdeel van deze aanpak is **voorkoming van leegstand en verschraling** op cruciale plekken in de stad. Met een te ontwikkelen **Fonds Vitale Kerngebieden** wil de gemeente leegstaande bedrijfspanden (winkels, horeca, kantoren op strategische locaties aankopen en met externe partijen investeren in het stimuleren van de wijk economie.

Ook zorgen we de komende jaren voor renovatie of vernieuwing van 23 sportcomplexen. Dit komt voort uit het Integraal Huisvestingsplan Sport, waarin is vastgelegd dat het college tot 2030 160 miljoen investeert in **sportaccommodaties**.

Arbeidsmarkt en Gelijke Kansen.

De coronasituatie heeft de achterstand van kwetsbare groepen in de samenleving vergroot. Op de arbeidsmarkt zijn met name flexwerkers, zzp'ers, jongeren en schoolverlaters het hardst geraakt. Deze tijd laat zien hoe belangrijk **sociale netwerken** zijn in de Rotterdamse wijken. Eind 2022 verwachten we 30 wijkhubs geopend te hebben, van klein tot groot en van tijdelijk tot permanent. Het idee is dat uiteindelijk alle 39 wijken een wijkhub krijgen. In die **hubs** ontmoeten gemeenteambtenaren, professionals uit het netwerk en bewoners elkaar. Daarnaast komen er voor jongeren speciale jongerenhubs voor ontmoeting en jongerenactiviteiten.

Het **welzijnswerk in de wijk** wordt verstevigd: vanaf volgend jaar kunnen kinderen in heel Rotterdam onder begeleiding van Kinderwerk buitenspelen. Daarnaast hebben Rotterdammers nog meer zeggenschap doordat zij 10% van het welzijnsbudget zelf kunnen besteden en worden zij actief betrokken met de uitvoering van het welzijnswerk door middel van de nieuw in te richten jaarplannen.

Het is belangrijk om de veerkracht van de Rotterdammers te vergroten. Om dat te bereiken willen we met het **Rotterdamse Scholingsfonds** ervoor zorgen dat verschillende doelgroepen een scholingsadvies en waar passend een voucher voor een opleiding krijgen. Dit is een **investering** in de kwaliteit en **weerbaarheid** van de huidige en toekomstige Rotterdamse beroepsbevolking. Bovendien versterken het scholingsadvies en de opleidingsvoucher de concurrentie- en innovatiekracht van onze stad en regio.

De TOP-aanpak (Tijdelijke Overbrugging Participatiewet) helpt Rotterdammers zo snel mogelijk **aan het werk** als ze nu in een uitkeringssituatie terecht komen. Iedere Rotterdammer die een uitkering aanvraagt, krijgt direct een gesprek en een aanbod voor diverse digitale trainingen.

Met de aanpakken **'Uit de Knoop'** en **'Reset Rotterdam'** werken we, samen met veel partijen in de stad, aan de aanpak van armoede en schulden. Het fundament staat.

We bereiken jaarlijks meer mensen met schulden. Het aantal Rotterdammers met problematische schulden nam de afgelopen jaren af van 27.000 in 2018 tot 25.000 in 2020. Meer Rotterdammers krijgen hulp, er is minder uitval, de dienstverlening is verbeterd en er zijn veel nieuwe interventies en samenwerkingen gestart. Het aantal kinderen dat opgroeit in een gezin met een laag inkomen daalde van één op de vijf in 2016 naar bijna één op de zes (17,7%) in 2019. Maar we zijn er zeker nog niet, de armoede- en schuldenproblematiek is groot in onze stad.

De coronasituatie zorgde voor meer Rotterdammers met financiële zorgen. Daarom is vanuit de corona-aanpak Armoede en Schulden **'Wij zijn er voor je'** extra ingezet op hulp aan kwetsbare gezinnen, vroegsignalering en de doelgroepenbenadering. Deze doelgroepenbenadering houdt in dat zzp'ers, ondernemers en jongeren bij armoede en schulden specifieke financiële steun krijgen aangeboden. Om meer Rotterdammers te bereiken, werkt de gemeente samen met **nieuwe partners**, waaronder het UWV, sociaal ondernemers, de Rechtbank, SchuldenLab.nl, Horus (branchevereniging wettelijk vertegenwoordigers). Voor **ondernemers** die zo getroffen zijn door de

coronacrisis dat zij de onderneming moeten staken en in loondienst willen gaan werken, is de pilot 'versneld schuldregelen' opgezet. Ook komt er een nieuwe campagne 'Schuldstop', die samen met partijen in de stad wordt gelanceerd op het doorbreken van het taboe. Met de aanpak van armoede en schulden blijven we zo inzetten op het bijdragen aan de collegeambitie 'een generatie zonder achterstanden'. Met de **nieuwe aanbesteding zorg, welzijn en jeugdhulp** wordt in Rotterdam ook de komende jaren verder ingezet om kwalitatief goede zorg blijvend beschikbaar en **toegankelijk te houden voor iedereen** in onze stad die zorg nodig heeft.

Om na de afschaling van de corona-aanpak het herstel van de reguliere zorg te bevorderen, richt de gemeente zich op **Gezonde Leefstijl, met focus op preventie**. Hiertoe plaatsen we in de nieuwe aanbesteding van zorg, welzijn en jeugdhulp 1% van de Wmo-middelen in een preventiefonds.

Er wordt ingezet op de wijkpreventieketen waarin het medisch en sociaal domein elkaar sneller weten te vinden. De doelstelling is de gezondheid te bevorderen en inzet van zorg in de eerste en tweede lijn (Cure & Care) te voorkomen. Dat laatste gebeurt door preventieve interventies in het sociaal-medische domein en ondersteuning door het wijkteam. Ook komt er extra aandacht voor het bereiken van laaggeletterden, in samenwerking met intermediairs in de stad. Voor de **vroegsignalering** komt er een intensievere samenwerking met het maatschappelijke middenveld: van religieuze organisaties tot sportverenigingen en bewonersinitiatieven.

Door coronabeperkende maatregelen is helaas maar mede dankzij alle inzet, de eenzaamheid beperkt toegenomen onder ouderen. De komende jaren zetten we met het **Rotterdamse ouderenpakket** grootser dan ooit in op deze doelgroep. We zullen 40.000 ouderen bereiken met zorg en ondersteuning. Er wordt geïnvesteerd in thuisplusflats, vitale woongemeenschappen, digitale ondersteuning en valpreventie.

Nationaal Programma Rotterdam Zuid

Het college heeft de raad onlangs haar uitgangspuntennota 'Menskracht voor Zuid' gestuurd, die de raad dit najaar behandelt. Belangrijke speerpunten in dit uitvoeringsprogramma, bovenop de bestaande pijlers wonen, werk en onderwijs, zijn het **bestrijden van armoede, betere bereikbaarheid en meer bewonersparticipatie**. De financiering is geregeld in een cofinanciering met het Rijk (Regiodeal), die eind volgend jaar afloopt.

Arbeidsmigranten

Met het actieprogramma 'Werken aan een menswaardig bestaan, EU-arbeidsmigranten 2021-2025', dat medio april 2021 is gelanceerd en waar de gemeenteraad met de Voorjaarsnota 2021 financiering voor de duur van vijf jaar heeft verstrekt, wil de gemeente **EU-arbeidsmigranten beter beschermen** tegen misstanden. In Rotterdam weten veel EU-arbeidsmigranten hun weg prima te vinden. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de economie. Tegelijkertijd lijkt er bij nieuwe EU-arbeidsmigranten die tijdelijke huisvesting en werk hebben gevonden, sprake te zijn van uitbuiting en intimidatie. De druk op kwetsbare wijken in Rotterdam neemt toe, bijvoorbeeld vanwege overlast door overbewing. Een proactieve rol voor de gemeente en een intensievere samenwerking met andere overheden en partners en natuurlijk EU-arbeidsmigranten en andere wijkbewoners vormen de basis voor een complete, langdurige en structurele aanpak.

Rotterdam. Sterker door.

Investeren in perspectief voor jongeren

Met de **Herstelaanpak Jongeren** werkt de gemeente Rotterdam met en voor jongeren aan perspectief: de jongerenchallenge, mentoren voor kwetsbare jongeren, het Jongeren Perspectieffonds voor jongeren die zonder hulp niet van hun schulden afkomen, de opening van Jongerenhubs en bijvoorbeeld een gratis Rotterdampas voor alle jongeren van 18 jaar met een tegoed van 25 euro.

Kansen in het onderwijs

De kansenongelijkheid tussen kinderen neemt al jaren toe. In Rotterdam is hiervoor volop aandacht. De aanpak is een kwestie van lange adem, we zien de scores op Rotterdamse basisscholen langzaam maar zeker verbeteren voor taal, rekenen en lezen. De schoolsluitingen tijdens corona maakten de kloof tussen kinderen uit kansarme en kansrijke gezinnen meer zichtbaar. Het Rijk investeert met ingang van het schooljaar 2021- 2022 in het inlopen van achterstanden via het **Nationaal Programma Onderwijs**. In Rotterdam doen schoolbesturen en gemeente daar samen een schepje bovenop met de digitalisering van het onderwijs. Dit doen we omdat goede **digitale vaardigheden** bij leerlingen, leraren en ouders en de beschikbaarheid van internet, devices en modern lesmateriaal een cruciale factor blijkt voor **gelijke kansen in schoolsucces**. Met MBO-instellingen en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) hebben we de handen ineengeslagen om **stagetekorten** waar studenten en onderwijsinstellingen in de coronaperiode mee te maken kregen, aan te pakken.

Tot slot starten in 2023 de eerste onderwijsactiviteiten op de **Cultuurcampus** op het Charloisse Hoofd. Door de iconische bouw van de Cultuurcampus moet dit in de nabije toekomst een toeristentrekker zijn. Met deze nieuwe plek in Rotterdam Zuid verwachten Codarts Rotterdam, Erasmus Universiteit Rotterdam, Hogeschool Rotterdam en de gemeente een meer diverse instroom van studenten in het hoger onderwijs. Onderwijs en onderzoek komen samen op snijvlakken van wetenschap en kunsten. Dat biedt kansen voor werkgelegenheid voor de Rotterdammers van Zuid.

Financieel beeld.

De financiële opgave voor onze stad blijft onverminderd groot. Los van corona kenden we al grote financiële opgaven zoals de toenemende zorgkosten en onzekerheden rondom het gemeentefonds en het Warmtebedrijf. Daar bovenop zorgde corona voor tegenvallers, zoals het stijgende aantal bijstandsgerechtigden en lagere gemeentelijke inkomsten (o.a. logiesbelasting en dividenden).

De basis voor de 2e Herziening 2021 en Begroting 2022 is de Voorjaarsnota. De keuzes die toen gemaakt zijn zetten we door. Wel hebben we de **laatste inzichten** meegenomen en een aantal **extra accenten** gelegd, zoals Wijk aan Zet en racismebestrijding.

In de Voorjaarsnota liepen we vooruit op een Rijksbijdrage voor de jeugdzorg in 2021 en 2022. Inmiddels is duidelijk geworden dat het bedrag dat Rotterdam daadwerkelijk ontvangt flink hoger is. Dat gebruiken we deels direct voor extra inzet op de aanpak van de wachtlijsten en deels om onze bestemmingsreserve voor de zorg weer op niveau te brengen. Dat laatste versterkt ook onze financiële positie, omdat deze reserve onderdeel uitmaakt van het weerstandsvermogen.

Hoewel de vooruitzichten rond de coronapandemie momenteel goed zijn blijven we rekening houden met het risico op nieuwe beperkende maatregelen in ons weerstandsvermogen. Tegelijkertijd houden we ook rekening met compensatie door het Rijk van kosten die we gemaakt hebben en nog maken door de coronacrisis. Uitgangspunt van het Rijk is dat er reëel wordt gecompenseerd. We zijn hierover met het Rijk in gesprek.

Net als bij de Voorjaarsnota is een tijdelijke dip zichtbaar in het weerstandsvermogen. We blijven sturen op ten minste 1,0 in het laatste begrotingsjaar. Tegelijkertijd is deze dip een stuk minder diep dan in het voorjaar, en dat **zonder de lasten bij de Rotterdammers** te leggen. Daar zijn we trots op. We accepteren die dip, omdat er juist nu geïnvesteerd moet worden in de stad.

In de financiële hoofdlijnen wordt nader ingegaan op de (ontwikkeling van de) gemeentelijke financiën. [\[link\]](#)